І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-5740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 65. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го КВІТНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 12, 1967 No. 65. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 11 квітня, 1967

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВИ КОНГРЕСОВИХ ПІДКОМІСІЙ і Комісії уважають, що звіт окремої Слідчої Ради в справі катастрофи із повітряним кораблем Аполло 27-го січня є „широким оскарженням" Національної Аеронавтичної і Космічної Адміністрації та її контракторів. Голова Палатної Підкомісії в справі космічних летів конгресмен демократ із Тексасу Олін Е. Тіґ заявив, що він почав переслухання в справі Аполло 10-го квітня. На його думку переслухання в Конгресі причиняться до того, що наступні лети в програмі Аполло будуть безпечніші, як попередні лети, коли були різні недостачі в конструкції повітряних кораблів. Голова Сенатської Комісії сенатор демократ із Ню Мексіко Клінтон Андерсон заявив, що не можна толерувати ці занедбання, які були досі в програмі Аполло.

ОПИТУВАННЯ Д-РА ГЕЛЛЮПА виявляють зменшення популярности президента Джансона. Чотиря демократи на десятьох, це значить два рази більше як рік тому, не схвалюють політики Президента у В'єтнамі. 49 відсотків опитуваних демократів схвалюють американську політику у В'єтнамі, 38 відсотків є проти неї, а 13 відсотків не виявили свого становища. Зі всіх опитуваних осіб 42 відсотки є „за", 45 проти, і 13 відсотків не висловили своєї опінії. Більшість опитуваних демократів і дві треті всіх опитуваних гадають, що Уряд не каже народові всього того, що нарід хотів би знати про справи у В'єтнамі. Директор Інституту Публічної Опінії д-р Геллуп гадає, що якби вибори відбулися тепер, то Джансон мав би труднощі, щоб перемогти мишиґенського губернатора республіканця Джорджа Ромні.

СЕНАТОР ТРУСТОН Б. МОРТОН домагається, щоб сенатори щорку публікували звіти про свої прибутки. Сенатор республіканець із Кентаки давніше займав інше становище в цій справі, але змінив свою думку після справи сенатора Томаса Дадда і конгресмена Адама Клейтона Павела та вимагає, щоб кожний член Конгресу щорку опублікував свій податковий звіт. На думку сенатора Мортона, який є головою Сенатського Комітету в справі виборчої кампанії, виборці огірчені аферами сенатора Дадда і конгресмена Павела, і тому добре буде, коли члени Конгресу оприлюднюватимуть щорку звіт про стан своїх прибутків, який міститься в податковій заяві. Справа сенатора Дадда різниться від справи конгресмена Павела, казав сенатор Мортон, але вони обидві не повинні були відбутися.

ДЕМОКРАТИ ВИБИРАЮТЬ МІСЦЕ для Крайової Номінаційної Конвенції в 1968-му році. Окремий Комітет відбуде перше засідання в цій справі у вівторок 11-го квітня у Вашингтоні. Проєкти на місце Конвенції подають представники 5-ох або 6-ох міст. Ці міста: Шікаго, Лос Анджелес, Гюстон (Тексас), Маямі Біч (Флорида), Філядельфія і можливо, Сан Франсіско.

У СВІТІ

ЯПОНСЬКА ПРЕСА ТВЕРДИТЬ, що в Політбюро компартії Китаю більшість здобули прихильники Мао Тсе-тунга. У так званій Головній Комісії Політбюра, яка складається з 11 членів, 6 членів заявились за Мао Тсе-тунга, а 5 за президента Лю Шао-чі. Між прихильниками Мао Тсе-тунга є його заступник і міністер військових справ Лін-піао та прем'єр Чу Ен-лай. Але боротьба за владу продовжується із лайками проти названого президента і його прихильників, як „ревізіоністів" та „прихильників згоди з американськими імперіялістами".

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗНАЙДЕНО в одній із колишніх підземних квартир комуністичних партизанів документ, який є насправді звідомленням про промову, що її в квітні минулого року виголосив до керівників комуністичного підпілля північно-в'єтнамський генерал Нгуєн Ван Вінь. Переклад того документу становить 22 машинописні сторінки. Названий генерал поручав наставитись на перемогу, що її комуністи хочуть осягнути у В'єтнамі до 1970 року. Той генерал не виключає, що в міжчасі можуть розпочатись мирові переговори, але поручає не переривати війни проти „імперіялістів і американських агресорів".

ПРЕЗИДЕНТ ІНДІЇ САРВЕПАЛЛІ РАДАКРІШНАН ЗРІКСЯ дальшої своєї кандидатури, натякнувши недвозначно, що те рішення прийняв внаслідку внутрішніх партійних суперечок. 6 травня мають відбутися вибори нового президента і віце-президента. Найбільші шанси має теперішній віце-президент Закір Гуссаін, підтримуваний прем'єром Індірою Ґанді. Однак можливо, що пошкодить йому факт, що він — мусульманин.

ТАЇСЬКИЙ (СІЯМСЬКИЙ) КОРОЛЬ ФУМІФОЛЬ АДУЛЬДЕТ ВИСТУПИВ публічно різко проти корупції, якою просяк таїський адміністраційний апарат. 39-річний король назвав у своїй промові до університетських студентів корупцію в Таї „страхітливою річчю" і признався, що сам не знає, як успішно можна винищити її.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ЗМЕНШИЛИ свої збройні сили на Мадярщині наполовину. Все ж, вони все ще стаціонують на Мадярщині три змоторизовані дивізії, силою 30.000 вояків, при чому на Мадярщині живуть теж родини тих військовиків, як теж існує там сильне совєтське летунство на кількох новозбудованих летовищах. Однак Совєти стягнули свої війська з Будапешту й інших більших міст та стаціонують їх здебільша в прикордонних смугах, головно біля кордону Югославії.

В ІЗРАЇЛІ ЗАСУДЖЕНО на кару одного року в'язниці дружину американського бизнесмена, Вайолет Еллїот, за причетність до змови, що мала на цілі зірвати динамітом залізничний міст у Замбії і внаслідку — припинити експорт замбійської міді, щоб підбити на неї ціну на світовому ринку. Її чоловіка і його спільника арештували за затіяння тієї змови в Ню Йорку. В Ізраїлі мали вербувати терористів до переведення тієї змови.

АВСТРІЯ МАЄ ВЕЛИКИЙ КЛОПІТ з утікачами з комуністичних країн. Коли в 1956 році після здавлення Москвою повстання на Мадярщині хлинула до Австрії хвиля мадярських втікачів, то більшість з них прийняла до себе Америка. Тепер вона отягається робити те саме. Тим часом, тільки під час недавних міжнародних спортових змагань (гокей) — коло 10.000 відвідувачів з-поза залізної заслони вибрали свободу й просили політичного азилю. Австрійське господарство не всилі затруднити їх, тим паче, що й у Німеччині нема вже місця для робітників з закордону.

Джансон відлетів на Конференцію в Пунта дель Есте в Уруґваї

Вашингтон. — Президент Джансон 10-го квітня увечері відлетів на Конференцію Президентів американських держав, яка має початися 12-го квітня в Пунта дель Есте в Уруґваї та має тривати три дні. В цій Конференції мають взяти участь 17 президентів латино-американських держав. Найважнішою проблемою на цій Конференції має бути справа схвалення об'єднання економік латинських амереканських держав, що його мало б завершитися до 1985-го року. Мали б бути до того часу скасовані всякі мита між окремими латинськими країнами та поширена таким способом взаїмна торгівля. Президент Джансон має обіцяти збільшити американську допомогу для економік американських держав, щоб їм вможливити економічне об'єднання на взір того Спільного Господарського Ринку, який існує в Західній Европі. Учасники Конференції мають схвалити будову спільних господарських проєктів, модернізацію рільництва, поліпшення виховної справи та обмеження зброєнь, на які латино-американські держави видають поважні суми зі шкодою для економіки своїх країн. Американські держави вимагатимуть торговельних концесій від ЗДА. Але в цій справі заходять поважні різниці поглядів між латинськими державами Америки і ЗДА. Державний секретар Дін Раск відмовився прийняти пропозиції своїх американських колег в справі торговельних полегш. Раск погодився на те, щоб обмежити продукцію тих товарів в своїх державах, які можна дістати за дешевшу ціну в інших країнах, але відмовляється прийняти ті вимоги, які предкладають деякі американські країни.

Президент прославляє Гомфрі за його успішну подорож по Европі

Вашингтон. — Президент Джансон маніфестаційно прийняв віце - президента Гюберта Гомфрі з його поворотом до Вашингтону з 15-денної подорожі по столицях Західньої Европи. Г. Гомфрі був у Женеві, Бонні, Римі, Лондоні, Гаазі, знову у Бонні, Парижі та Брюсселі, з'ясовуючи всюди американське становище в справах В'єтнаму, сучасних переговорів про новий митний договір з шістьма державами Спільного Господарського Ринку та про плановий договір проти поширення атомової зброї. Для підкреслення важливости місії Г. Гомфрі і признання для нього за його труди — Президент, члени Уряду і працівники Білого Дому зустріли віце-президента Гомфрі в минулий понеділок 10 квітня перед Білим Домом й віддано у його честь 15 гарматних стрілів. Президент заявив, що Гомфрі був його „устами, вухами й очима" і цим підтвердив свою повну солідарність з усім тим, що в Европі заявляв Гомфрі. Президент підкреслив необхідність тісної співпраці „нового світу Америки із старим світом Европи" та водночас звернув увагу, що „ані новий світ Америки ані старий світ Европи не зможуть здійснити своїх мрій і амбіцій, поки старинний світ Азії не стане повним і рівноправним партнером на шляху поступу людей".

Представники УНС взяли участь у Братському Конґресі Меріленду

Балтимор, Мд. — Головний касир Іван Кокольський, головний радний, обласний організатор Степан Гавриш та секретар 320-го Відділу в Балтиморі Іван Малько репрезентували Український Народний Союз на річних зборах Братського Конґресу стейту Меріленд і Дистрикту Колюмбія, що відбулися тут минулої п'ятниці і суботи, 7 і 8-го квітня. Іван Малько працював у пресовій комісії цього конгресу, до якого належать 30 крайових братсько-запомогових організацій, які ведуть свою працю в тому стейті. Конгрес вітали губернатор стейту і посадник міста, а головну доповідь мав комішенер забезпеченевого департаменту стейту. Наради Конгресу обмірковували багато забезпеченевих проблем у стейті і країні. Конгрес включав бенкет, на якому головним промовцем був президент Крайового Братського Союзу суддя Геролд Ламболі. Була також мистецька програма, яку виконала мадярська етнічна група Балтимору. В програмі були мадярські національні танки, співи та читання поезій в англійському перекладі. Дотеперішнім головою стейтового Братського Конгресу Меріленду був Мабел Сейнт Меклоссі, що є мадярського походження. На його місце на чергову каденцію обрано Джелета Кристофера.

Скориставши із свого побуту в Балтиморі, головний касир Іван Кокольський і головний радний та обласний організатор Степан Гавриш взяли участь у річних зборах місцевого 337-го Відділу УНС, що відбулися в неділю, 9-го квітня. Обидва головні урядовці закликали учасників зборів до інтенсивної організаційної праці, щоб зустріти 75-річчя УНСоюзу в 1969-му році виконанням великого організаційного пляну та збільшити кількість членства УНС до 100 тисяч.

НОВА УПРАВА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

В суботу, 8-го квітня, відбулися в Ню Йорку — як уже інформовано у вчорашньому виданні „Свободи" — загальні збори Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА), в результаті яких обрано нову Управу, яку й видно на цій фотознимці. У першому ряді (зліва) сидять: Ів. Світ, Л. Драган, д-р Р. Кришталський, М. Дольницький, Ів. Кедрин-Рудницький, М. Островерха, д-р Л. Луців. Стоять (зліва): д-р Я. Шавяк, д-р Р. Голіят, О. Зінкевич, П. Дорожинський, Ст. Женецький, В. Коваль.

У дельті ріки Меконґ вбито 166 комуністів

Сайгон. — Наземні бої у Південному В'єтнамі посилились. В одній дельті Меконґу, за 20 миль на південь від Сайгону, вже третій день ішла битва, в якій вбито 166 комуністів. Частини американської 9-ої піхотної дивізії увійшли в контакт з комуністичними партизанами, які довгі роки вважали дельту Меконгу за „свій" терен. Південно-в'єтнамські з'єднання, оперуючи на південний захід від Сайгону, вбили 5-ох партизанів та знайшли скриті в одній печері великі склади комуністичної зброї й амуніції. Знайдено 1,000 гранат, міномет, скорострілі, багато скорострільної та крісової амуніції. Так само бойові дії переводили південні корейці. Частини Першої Кавалерійської дивізії вбили 67 ворогів у боях довкола села Гуонглонг, що його комуністичні партизани сильно уфортифікували. З свого боку комуністи заатакували головну квартиру американської 25-ої дивізії за 25 миль на північний захід від Сайгону, вбивши трьох американців та поранивши 9. Американські літаки бомбардували скриті в джунглі на північний захід від Сайгону комуністичні бази й становища з важких бомбовиків Б-52 — вперше з нового летовища у Таї (Сіямі). До того часу Б-52 мусіли летіти до В'єтнаму впродовж 12 годин, — тепер бойова місія з бази у Таї займає їм 7 годин — в одній сторону. На нове велетенське летовище у Таї, збудоване коштом 100 мільйонів долярів, прилетіли на постійне покиддя лише три бомбовики Б-52 з острова Гуаму, але мають приземлитись там ще сім таких великих машин.

ЗДА зголосили у Франції протест проти спалення прапору й атаки на моряків

Париж. — Роберт Г. Мек-Брайд, що має титул міністра в американській амбасаді у Парижі, вручив офіційну ноту протесту Жакові де Бомарше, директорові політичного департаменту у французькому міністерстві закордонних справ, проти спалення в п'ятницю минулого тижня демонстрантами американського прапору перед американським собором у Парижі та проти нападу на двох американських вояків морської піхоти, які стояли на почесній стійці під час того, як віце - президент Гюберт Гомфрі і французький прем'єр Жорж Помпіду складали вінки перед статуєю Вашингтона. Французька поліція не допустила демонстрантів, що складалися з комуністів і „бітників", до віце президента Гомфрі, але придивлялася байдуже, як кілька демонстрантів кинулись на американських вояків, що мусіли рятуватися втечею, і як зірвано та спалено на вулиці американський прапор. Французький комуністичний щоденник „Ль'Юманіте" радісно стверджував, що інспіровані ним демонстрації проти віце - президента Гомфрі „вдалися", а поважна паризька преса легковажить їх і вважає, що в Америці не утотожнюватимуть тих безвідповідальних демонстрацій з становищем французького уряду. Однак факт, що ті французькі демонстрації сталися якраз в 50-ті роковини приступлення Америки до першої світової війни, що довело до звільнення доброї половини Франції від німецької окупації та зробило Францію першою великодержавою в Европі між двома світовими війнами, той факт породив — за твердженням преси — велике огірчення в усіх американців, що перебувають у Західній Европі.

У Питсбургу вшановано піонерів УНС; К. Сачко переобраний на голову Окружного Комітету

Питсбург. — Вшанування піонерів Українського Народного Союзу та річні збори Окружного Комітету Відділів УНС Західньої Пенсильвенії становили програму Дня Піонерів УНС, що відбувся тут минулої неділі, 9-го квітня, в приміщенні готелю Пік Рузвелт та в якому взяли участь головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисоґір і головний радний Андрій Джула і понад 200 гостей. Свято влаштував Окружний Комітет Відділів УНС Західньої Пенсильвенії, що його очолює Карло Сачко та який на загальних зборах знову був переобраний на чергову каденцію. Концертова частина програми була присвячена Тарасові Шевченкові, що є патроном УНС. Між піонерами, що є 55 або більше років членами УНС, та яких вшановано, були: колишня заступниця головного предсідника Марія Малевич, Марія Гнатів, А. Тельманик, Андрій Скірчак, Нестор Корчок, Василь Буртик, Дмитро Хоцінський, Емілія Сова, Олекса Булій, Василь Ваталик, Михайло Фук, Теодор Судия, М. Капітула, Казимир Лісович, Петро Гопка, і Микола Куп. Як символічний вияв вдячности за їхнє довголітнє членство і працю усім їм передано золоті годинники, що їх вручував п. Й. Лисоґір, п. А. Джула і п. К. Сачко.

Концертову частину програми, присвячену Тарасові Шевченкові, виконали об'єднані хори церкви св. Марії й Української Православної Ліґи Пенсильвенії при акомпаніяменті мандолінової оркестри, що складалася з 18 осіб по дев'ять юнаків і юначок. Хором диригував вч. Степан Голик, парох церкви св. Марії з МекКіз Рказ. Михайло Маланюк вдекламував поезії Шевченка на тлі хорових і музичних продукцій. Диригуючи хором та заповідаючи програму, о. С. Голик давав при цьому коротку інтерпретацію творів та говорив про значіння Шевченкової творчости.

З відповідними до нагоди промовами виступили п. Йосип Лисоґір, п. А. Джула та пані Марія Малевич.

Під час нарад Окружного Комітету, які слідували, його голова К. Сачко склав звіт з минулорічної діяльности, а п. А. Джула з'ясував організаційні пляни в новій каденції. На закінчення обрано нову Управу Комітету, до якої ввійшли К. Сачко — голова, Вол. Рефт — заступник голови, Петро Кочірка — секретар, Михайло Гладьо — скарбник, Йосип Прокопович, Микола Драпала та Іван Антушак — члени. Після Свята і зборів була перекуска яку приготовили пані

„БЕРЕГТИ КАРПАТСЬКІ ЛІСИ"

Під таким заголовком опублікувала „Радянська Україна" з 31 березня коротке повідомлення про „засідання Президії республіканської Ради Українського товариства охорони природи". На засіданні виступав із доповіддю про стан лісів у Карпатах „начальник Головного управління лісо-господарства УССР П. Шмагун". Про зміст його доповіді не подано нічого, але заголовок самої вістки — дуже вимовний.

НОВИЙ СЕЗОН БЕЙЗБОЛУ ПОЧАВСЯ ПЕРЕМОГОЮ „ЄНКІВ" НАД „СЕНАТОРАМИ"

Вашингтон. — Новий сезон змагань у грі в бейзбол, якою „живе" не тільки американська молодь, але й якою одушевляється та за якою слідкує дослівно вся Америка, почався тут в понеділок, 10-го квітня по полудні змаганням між ньюйоркською дружиною „Єнкіс" і вашингтонською дружиною „Сенаторс", що належать до Американської Ліґи. Змагання відбулися в приявності президента Линдона Б. Джансона, багатьох членів Уряду і законодавців та понад 44-тисячної публіки і закінчилися великою перемогою „Єнків", які здобули 8 обігів, а „Сенатори" ні одного. Виграну приписується кидачеві „Єнків" Мелеві Стоттелмайрові, який дозволив „Сенаторам" тільки на два удари бальону за всю гру. Під час гри натягнув собі знову м'язень у нозі найславніший грач „Єнків" Мікі Ментел, який в цьому сезоні вперше грає на першій базі. В Національній Лізі відбулися змагання між лос-енджелеськими „Даджерсами" і сінсінатськими „Червоними", при чому „Червоні" виграли у відношенні 6:1. Ці два змагання і започаткували сезон бейзболу, що є американським національним спортом.

В УССР далі приховують рукописи Києво-Могилянської Академії

Київ. — Як повідомила „Літературна Україна" з 3-го березня, багато сотень рукописів на філософічні теми українських учених з Києво-Могилянської Академії, яким уже по 200-300 років давности і які писані латинською мовою, — переховуються у книгосховищах Львова, Харкова, Одеси та інших міст, „не кажучи вже про величезну кількість рукописних пам'яток у Москві й Ленінграді". Як стверджує „Літературна Україна", і до цього часу ті скарби української політично філософської, релігійної, мистецької думки — не перекладені на українську мову і не вивчені, не опубліковані для України і світу. З інформації тієї газети стало відомо, що: „Відділ рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук УРСР володіє цим унікальним і неповторним зібранням філософських трактатів, вік яких — 200, 250 і навіть понад 300 років. Раніше вони належали Києво-Печерській лаврі, різним монастирям та Києво - Могилянській колегії. Авторами цих праць були відомі діячі культури й професори Києво - Могилянської колегії та академії: Герасим Смотрицький, Стефан Зизаній, Христофор Філалет, Мелетій Смотрицький, Захарій Копистенський, Іов Борецький, Ісайя Копинський, Петро Могила, Інокентій Гізель, Лазар Баранович, Йосип Кононович - Горбацький, Стефан Яворський, Інокентій Поповський, Христофор Чарнуцький, Феофан Прокопович, Сільвестр Пиновський, Йосип Волчанський, Іларіон Левицький, Платон Малиновський, Амвросій Дубневич, Стефан Калиновський, Ієронім Миткевич, Сільвестр Кулябко, Михайло (Мануйлов) Козачинський, Гедеон Слонімський, Георгій Кониський та інші."

НТШ вшанувало Богдана Лепкого

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА і його Філологічна Секція відзначили 25-ліття смерти Богдана Лепкого Другою Науковою Конференцією, що відбулася 8. квітня 1967 р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Конференцію відкрив проф. д-р В. Стецюк, привітав присутнього на залі брата поета, ред. Лева Лепкого та подав теми визначених на цю Конференцію доповідей. З черги проф. д-р В. Лев говорив про „Історичну тематику у Богдана Лепкого", подав характеристику постатей цих повістей та прихильну оцінку критики. Проф. д-р В. Безушко, у своїй доповіді п. н. „Остання повість Богдана Лепкого", передав зміст цієї повісті („Крутіж") та її персонажі. Д-р С. Карпинська схарактеризувала в доповіді „Богдан Лепкий як вчений", многогранну діяльність Лепкого як вченого та професора Ягайлонського університету, що своїми науковими працями поширив знання української літератури серед нашого громадянства та зредагував видання творів Шевченка, Марка Вовчка і інших. Д-р М. Климишин, в доповіді п. н. „Богдан Лепкий і Катря Гриневичева", яку то доповідь проголосила інж. Р. Кобринський, подав вплив Лепкого і В. Стефаника на літературну творчість Катрі Гриневичевої та її труднощі у виданні „Шестикрильця" і „Непоборних".

Конференцію, що відбулася при численній участі нашого громадянства, закрив проф. д-р В. Стецюк, обговорюючи справу повного видання творів Лепкого.

В Ню Йорку відбулися загальні збори Українського Народного Дому

Ню Йорк. — Минулої суботи, 8-го квітня 1967 р. у власному приміщенні відбулися загальні збори Українського Народного Дому, якими проводив д-р Роман Осінчук. На програму зборів склалися: звітування голови інж. Августина Сумика та касира дир. Івана Винника; дискусія над звітами; вибір нових членів дирекції та обговорення дальшої діяльности установи. Звітування виявило, що УНДім мав в минулому році $92,465.75 прибутків, а саме: $26,288.66 з чиншів за велику залу, склепи, мешкання та домівки товариств, а решта з підприємств, а саме бари, ресторану і ін. Прибутки покрили видатки та залишили $5,606.23 зиску. Після звітів відбулася дискусія, в якій забирали голос Й. Гриняк, Р. Гриців, інж. Кульчицький, В. Саляк, Є. Стахів, Я. Падох, М. Лепкалюк і ін. Основною темою дискусії була питання побудови нового, репрезентативного дому української громади в Ню Йорку та можливостей зреалізувати цей конечний плян в недалекій майбутності. Для студій над цим питанням, з яким зв'язаний розвиток української громади в Ню Йорку, обрано Комісію в складі: інж. М. Лепкалюк, д-р Р. Осінчук, адв. С. Ярема, інж. А. Сумик, д-р Я. Падох, інж. Р. Гриців, В. Саляк і Б. Бідяк. Збори склали подяку й признання за віддану працю дотеперішнім членам дирекції, які на будуче не бажали бути наново вибраними в дирекцію УНДому, а саме ред. І. Кедринові - Рудницькому, інж. Р. Барановському та інж. А. Вальковій й, змінивши число директорів з 21 на 15, доповнили дирекцію наступні особи: дир. Йосипа Гриняка, інж. Августина Сумика, інж. Івана Когута, дир. Івана Винника і п. Богдана Бідяка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Державницький підхід

У підході до В'єтнамської проблеми найкраще видно незалежний і державницький, а не партійницький спосіб думання численних американських політиків. Найвидатніші члени обох американських партій оцінюють цю проблему не з огляду на партійний квиток, а згідно з власним переконанням і державною рацією, як вони її розуміють. Отож В'єтнамську політику демократичного президента Джансона критикують різко деякі демократичні сенатори. Здавалося б, що інтерес Республіканської партії вимагав би приєднатися до демократичних критиків Джансона і поглиблювати в народі невдоволення його закордонною політикою взагалі, а В'єтнамською зокрема. Але діється зовсім інакше.

Хоч республіканські видатні політики також зберігають суверенність своєї думки, що її не може накидати їм партійний провід, — більшість найвидатніших діячів Республіканської партії підтримують Президента, хоч він належить до іншої партії. До голови республіканської меншости в Сенаті Еверетта Діркcена й колишнього віце - президента Ричарда Ніксона приєдналися в цій справі мишиґенський губернатор Джордж Ромні та президентський кандидат республіканців з останніх виборів, кол. сенатор Беррі Голдвотер. 7-го квітня ц. р. у промові в Гартфорді Ромні заявив, що коли Північний В'єтнам рахує на те, що республіканський президент закінчив би війну на корисних для комуністів умовах, то — вказуючи на себе — додав: „Можу сказати напевно про одного республіканця, який не підписав би угоди при ніяких умовинах". А Беррі Голдвотер 9 квітня в передачі через радіо й телевізію заявив: „Думаю, що Президент рішений тепер виграти цю війну і тим закінчити її, і ми всі стоїмо за ним". Він визнав справу В'єтнаму за проблему, яка стоїть понад партіями і тому „не гратиме ролі у передвиборчій кампанії".

Коли додати, що республіканський консерватист Голдвотер водночас позитивно висловлювався про недавню подорож ліберального демократичного віце-президента Гомфрі по Европі, то цей його виступ був показом, що таке надпартійний і дійсно державницький спосіб думання.

Такі ми є

Кожна не тільки важливіша подія, але й багато таких проявів нашого життя, що на перший погляд можуть видаватися якимось-там-рядними, мають свою увагу і окремий коментар на цьому місці. Заслуговують на це й останні збори Спілки Українських Журналістів Америки, що відбулися в Ню Йорку минулої суботи. Не тому, що вони були якоюсь надзвичайною подією. Цілком навпаки. Власне тому, що вони були таки цілком звичайною подією, їм треба віддати окрему увагу, бо хто-як-хто, але професійна Спілка Українських Журналістів повинна б дати ліпший приклад, ніж „звичайний".

Програма нарад Спілки була такою самою стандартною, як її мають безліч інших наших більших і менших організацій: відкриття, звіти, дискусія, ще одна-дві справи організаційного порядку і — вибір нової Управи, резолюції та „різне". Ані одної з професійних проблем української журналістики, хоч як їх багато в нашому житті, не було на порядку нарад. Правда, в дебатах заторкнено справу журналістичного доросту, справу „виходу з ґетта" та зв'язків з американською пресою, але ці справи тільки „заторкнено" без навіть поважнішої спроби їх розгляду.

Нічим надзвичайним не були й самі дебати навіть у тих формальних та організаційних справах, що стояли на порядку нарад. Також і тут цілком навпаки: вони були дуже звичайні, включно з особистими випадами й образами, а емоції та персональні почуття часто брали верх над холодною об'єктивністю. Панораму „звичайности" завершував вибір нової Управи із звичайними відмовленнями від кандидатури, проханнями, зреченнями і — остаточним „латанням" справи.

Очевидно, що були й світліші моменти. Однодушне прийняття за обов'язковий для всіх своїх членів Кодексу етики українського журналіста, звіти з проведеної роботи, що включала два — сміливо можна сказати — надзвичайні в наших умовинах з'їзди українських журналістів Америки і Канади. Це, без сумніву, світла. Але, хто-як-хто, а журналісти перші повинні вважати добре виконану роботу за обов'язок, і тому звертаємо увагу на недомагання.

Загально вважається, що суспільність має таку пресу, на яку заслуговує, і що, знову, суспільність така, як її преса. Останні збори СУЖА ці істини потвердили. Ми є такі, як є, ані на йоту не ліпші й не гірші від усієї громади. Це не є „самобичування", це не камінчики в нічий город. Це ствердження правди, і нехай „надзвичайним" для української журналістики буде бодай те, що ми цій правді одверто поглянемо у вічі.

Богдан Галайчук

МНОГОСТРАЖДАЛЬНА ІНТЕҐРАЦІЯ

Буенос Айрес. — У середу 12 квітня відкривається в місті Пунде дель Есте в Уруґваї конференція, на яку з'їдуться всі президенти країн Нового Світу. Точніше, всі без одного: Болівія бойкотує цю конференцію тому, що, устійнюючи її денний порядок на нараді міністрів закордонних справ у Буенос Айресі 20 лютого ц. р., не включено болівійської вимоги доступу до моря.

Серед 6-ох точок денного порядку є дві справді важливі справи: збуту латиноамериканських продуктів на світових ринках та господарської інтеґрації.

На світовому ринку ціни харчів та сировини постійно обнижуються, а ціни промислових товарів ростуть. Отже, за таку саму кількість м'яса, кави чи міді Арґентина, Бразилія чи Чіле може купити щораз менше сталі та предметів, що їх не продукує місцевий промисл. Положення стає трагічним, коли йдеться про країни, що імпортують не лише сталь, але й харчі: продаючи щораз дешевше мідяну чи цинову руду, Чіле чи Болівія можуть купувати щораз менше хліба. Такої трудности не існує для Арґентини та Уруґваю, але їм щораз трудніше продавати м'ясо й пшеницю своїм традиційним клієнтам, які замкнулися протекціоністичними бар'єрами Спільного Европейського Ринку. Звідси дедалі гостріший латиноамериканський тиск на Вашинґтон, щоб став в обороні найжиттєвіших інтересів своєї клієнтелі.

На це дядя Сем відповідає: велл, на світових ринках вам дістеся кривда, і я рішуче готов підтримати ваші домагання, але що ви робите, щоб поліпшити ваші господарські умовини?

Ми — відповідає більшість латиноамериканських урядів — змагаємо до упромисловлення, щоб унезалежнитися від імпорту і поширити варстати праці для зростаючого населення. Але, як знаєте, спротив реакційних кіл і інші невідрадні умовини...

Ніде правди діти, той спротив існує. Промисловці та робітничі спілки натрапляють у багатьох країнах на спротив лятифундистів та власників копалень, які, за підтримкою імпортерів - експортерів, уперто протиставляться упромисловленню. На жаль, вони можуть покликатися на поважний арґумент: латиноамериканська продукція має неспівмірно високі власні кошти. Скромне авто арґентинської продукції коштувало перед недавньою девальвацією песа коло 1.700 долярів.

Під час другої світової війни американський та західньоевропейський промисл цілковито переставився на воєнні потреби,обмеживши до мінімуму експорт до Латинської Америки, де, внаслідок порожнечі, розрісся власний легкий промисл. Тепер цей промисл, коли знову появилась американська, европейська та японська конкуренція, втримується лише завдяки високим митним бар'єрам. Він нездатний до суперництва, бо його власні кошти непомірно високі з двох причин. З одного боку нераціональна організація, бо поважна частина промисловців це колишні кваліфіковані робітники, типові „селф - мейд - мени", які, не маючи найелементарнішої економічної підготови, не прив'язують до неї ніякої ваги, і — перестарілі машини. З другого боку низька продукція, обмежена вузькими ринками одної держави.

Американський товар безконкуренційно дешевий, бо безмірний ринок уможливлює масову продукцію, але ніяка латиноамериканська країна не може рівнятися з Америкою числом мешканців, їх добробутом і купівельною силою, тим більше, що чистокровні індіяни майже не купують промислових виробів, бо місцеві ремісники задовольняють потреби кожного села. Легко уявити посмість ринку, наприклад, Ґватемалі з її 5-ма мільйонами населення, з чого 3/5 припадають на індіян. Адже навіть Франція чи Західня Німеччина прийшли до висновку, що їхні національні ринки занадто вузькі і тому об'єдналися з Італією, Бельгією, Голляндією та Люксембурґом в Европейську Економічну Спільноту.

Отже, годі уявити, щоб Латинська Америка втрималась на поверхні без спільного ринку. Не диво, що питання господарської інтеґрації цього простору порушать на цьогорічних конференціях континентальної адвокатської організації та Американського Товариства Міжнародного Права.

Студіюванню цієї матерії був присвячений семінар для професорів права, що його Міжамериканський Банк Розвитку уладив у Буенос Айресі від 6 до 31 березня, з участю правників усіх латиноамериканських країн включно з вашим кореспондентом. Завданням семінару було використати досвід Европейської Економічної Спільноти, Центро - Американського Спільного Ринку та Латиноамериканської Асоціяції Вільної Торгівлі, що охоплює Південну Америку й Мехіко. Банк щедро сипнув долярами, спровадивши першорядних европейських фахівців, тому імпреза була поставлена на дуже високому рівні і відповіла на поставлені питання з чіткістю, притаманною правничій науці — різниця між европейською інтеґрацією, з одного боку, та обома американськими, з другого, виступила рельєфно.

„Невже аналогія між цими інтеґраціями є достатньою, щоб можна було порівнювати їх? — запитав один з учасників семінару. В міру поступу обслідування його скептицизм виявлявся щораз більше обґрунтований, різниці зарисовувалися щораз гостріше.

30-го березня співредактор договору про Латиноамериканську Асоціяцію, професор університету Монтевідео, Пилип Паолільо, ствердив" категорично: „Аналіза інституційної структури Середньо - Американського Спільного Ринку та Латиноамериканської Асоціяції Вільної Торгівлі виявляє, що вони не вийшли поза традиційні форми міжурядової організації, не зблизилися до понаднаціональних форм, притаманних договорам паризькому й римському" — що, як відомо, створили західньоевропейські спільноти, передаючи спільним, наддержавним органам поважну частину державних компетенцій. „Навпаки, в договорах, підписаних у Монтевідео й у Манаґуї, якими здійснено латиноамериканську та середньоамериканську інтеґрацію, переважають норми, що накладають лише пливке зобов'язання до координації й консульти. Хіба вийнятково, і то у другорядних справах, латиноамериканські держави перенесли деякі компетенції на спільні органи". Цього ніяк не вистачає.

„Інтеґрація, — настоював професор Женевського університету Душан Сідянський, — вимагає поважних, достосованих до цілі, засобів, зокрема ж спільних установ, сильних і незалежних від поодиноких держав".

Саме цього бракує у Середущій, зокрема у Південній Америці. „Латино - американці, — сказав модератор семінару, професор університету в Саарбрюкені у кінцевій промові 31 березня, роблять враження людини, яка виконує рухи пливака, стоячи на березі".

Серед причин такого підходу, численних і складних, висуваються на перший плян дві. З одного боку священна Суверенність (через велике „С"), ідол, про якого ми не раз згадували. З другого боку — групи тиску, які цинічно експлуатують того ідола, звертаючи економічний націоналізм не лише проти „імперіялістичних акул" з Волл Стріту, але й проти латиноамериканських братів. У західній Европі промисловці сприяли спільному ринкові, щоб поширити можливості, але постава їхніх латиноамериканських товаришів трохи інша. „В Латинській Америці, — пояснював на семінарі економіст Фернандо Матео, — промисловець виріс під опікою протекціоністичної політики урядів, він призвичаєний працювати без суперництва. Тому протиставиться змінам „норм гри", до яких здавна звик". Одним словом: краще продати менше товару, але дорого — спокійно, без риску, без змагання з суперниками.

Якщо має покінчитися те „плавання насухо", та гра в піжмурки, шумно звана інтеґрацією, тоді необхідні конкретні кроки, на які можуть рішитися хіба президенти латиноамериканських республік, що зберуться 12 квітня. Конкретні, але не далекосяглі. Текст остаточного документу для президентів, опрацьованого на нарадах у Монтевідео між 13 і 24 березня таємний, але проф. Паоліллю брав участь у його редакції, і згадав про нього на семінарі 30 березня. Остаточна пропозиція — мовляв — досить скромна, несмілива. Дебати йшли головно не над збільшенням компетенцій спільних органів, а над питанням, чи створення латиноамериканської зони вільної торгівлі має бути закінчене у 1980 чи у 1985-му році. Врешті погодилися на той останній реченець.

„Шкода, що на 1985-ий, а не на 1984-ий, як в Орвелловій утопії", — завважив один учасник семінару.

**

Невідомо, чи, крім питання збуту латиноамериканських продуктів та інтеґрації, не появиться на денному порядку вершинної конференції ще одна важлива точка: міжнародної співпраці в поборюванні партизанки. Після подій в Колюмбії та Венесуелі, зокрема після вибуху партизанки в Болівії, нелегко стояти, обернувшись спиною до дійсности, з головою у суверенному піску.

М. Мельник

НАУКОВА ПРАЦЯ І НАУКОВИЙ ФРОНТ

(2)

Науковий Фонд Асоціяції Українських Професорів пропонує розв'язку, найбільше поширену і тут, і в інших країнах. Це також один з найбільш економічних, ефектовних і тривалих способів підтримки для наукової праці. В кількох словах пропозиція така:

Фондом мала б завідувати Рада Директорів, створена з представників наших наукових установ, забезпеченевих та професійних товариств і фінансових інституцій. Таким чином Рада Директорів мала б аполітичний характер і, не зважаючи на це, була б репрезентативним тілом української громади. Вона приймала б звіти директорів Фонду і також схвалювала б усі основні рішення за виїмком детальних рішень відносно наукової праці.

Директорами Фонду повинні бути люди, запропоновані Асоціяцією Українських Професорів. Це не мусять бути якісь визначні науковці, які звичайно такими справами не займаються. Але, з другого боку, це не можуть бути люди, що з справжньою науковою працею ніколи нічого спільного не мали. Таким людям дуже тяжко втримувати контакт з науковцями, тяжко зрозуміти неписані закони, що їх науковці дотримуються, вони не завжди мають зрозуміння для наукової об'єктивности. Тут постає також проблема зв'язків з університетами, студентами та науковими установами, і тому директорами Фонду повинні бути професори університету, що мають за собою принаймні певну дозу наукової праці.

Видатки Фонду на наукову працю в основному мають іти не з капіталу Фонду, а з інвестиційних прибутків. Очевидно, спочатку можна було б витратити малу частину капіталу, та коли Фонд досягнув би певної величини, сам капітал мав би бути недоторкальний. Це не тільки широко практикований, але й вдалий спосіб запевнити Фондові майбутність.

Практична діяльність такого роду Фонду виглядає приблизно так: Рада Директорів призначає одну суму грошей на видання книжок, другу на стипендії для дослідників, третю для докторантів. Коли книжку погодилось надрукувати якесь краще університетське видавництво, директори Фонду не мають ніякого клопоту. Книжка, видана таким видавництвом, звичайно має запоруку високої якости. Коли ж треба надрукувати якусь працю у менше відомому комерційному видавництві, тоді звичайно віддається рукопис до двох-трьох спеціялістів, щоб вони дали їй оцінку. Таких спеціялістів не тяжко знайти, бо їм за це платиться досить добрі гонорари.

Рішення про стипендії на підготову якоїсь праці дається на основі осягів науковця в минулому і на основі оцінки проєкту праці, яку він висилає до дирекції Фонду. Звичайно, коли два кандидати мають такий самий стаж, приймається проєкт, який дирекцію Фонду більше цікавить. Дирекція Фонду запрошує також відомих фахівців, щоб вони скористали з пропонованої їм стипендії.

І врешті стипендії для докторантів приділюється на основі рекомендації професорів, відомих громадян і ділянок, у яких докторанти хотіли б працювати.

Треба сподіватись, що згадані вище установи та організації цю проблему зрозуміють і в розбудові Фонду з Асоціяцією співпрацюватимуть. Це не є проблема ані політики, ані особиста, ані одної чи другої організації та установи. Яку ж тут політику можна робити? Це є проблема дійсно загальнонаціональна, проблема пекуча, і вона в інтересі нашої визвольної боротьби і української громади в Америці.

Поки скажемо ні, треба добре подумати, чи таким темпом і такими методами, що ми їх вживали дотепер, зумісмо щось значне зробити. З другого боку, варто також подумати трохи наперед. Як добре було б якби з Українського Католицького Університету із нашою допомогою стала дійсно солідна і відома інституція! Як добре було б, якби Шевченка не тільки можна було бачити на пам'ятнику у Вашинґтоні, але й про нього самого та про його правду більше тут знали.

НА ТЕМИ ДНЯ

Жива історія України

Минулої неділі в імпозантному будинку Українського Інституту Америки на 5-ій Авеню в Ню Йорку, в атмосфері справжнього свята української культури урочисто відкрито Музей Української Народної Творчости — прийнято до громади наслідок довгорічної праці членок СУА, які десятиріччями збирали для нього експонати. Майже одночасно з цією визначною подією в нашому культурному житті надійшла інша вістка: для Музею при Церкві - Пам'ятнику у Бавнд Бруку д-р Ольга Теребус - Кекіш подарувала надзвичайно цінну плащаницю з кінця XVI століття, з жіночого монастиря в північній Чернігівщині, а парафія св. Івана Христителя в Джансон Ситі, Н. Й., передала на фонд того Музею при Церкві - Пам'ятнику чек на 10 000 долярів.

Це лише два конкретні найновіші приклади з життя української громади, що ілюструють її зростаюче зрозуміння до справи збереження історичних пам'яток, мистецьких цінностей України.

Такий же самий процес відбувається і на нашій, не своїй, — кажучи словами Т. Шевченка, — землі. За добровільно збирані гроші населення реставрує давні пам'ятки нашої історії і культури, творить навіть по селах музеї, складає, зберігає документи української історії від знищення. А скільки їх безповоротно пропало в жорстоких бурях, що пролітали кожного століття над Україною! Окупаційний режим уже схоплює за руки народну ініціятиву, накидає „параграф" беззаконного закону, домагається все присвячувати „50-літтю жовтневої революції". Однак, народ — це велетенська сила, і не все можна загнуздати навіть чекістськими заходами. Влада може примусово забирати, і забирає, знахідки з княжих часів в Україні „для вивчення" в Москві та Ленінграді, але не може забрати сотень тисяч вишиванок з скринь в українських хатах і не може сконтролювати кожного студента, чи він записує давні українські пісні, чи не записує...

Виразний гін українців у всьому Божому світі до збереження своїх історичних і мистецьких скарбів є виразником живучости, непереможности українського національного духа та свідченням того, що ми вже доросли до справді державницького розуміння ваги і значення історичних документів — наявного ствердження тисячолітньої християнської Живої України. *(л.п.)*

Совєти заповідають вислання нових великих космічних кораблів із людьми

Москва. — Один із попередніх совєтських космонавтів, полк. Юрій Ґаґарін, заповів у своїй статті в журналі „Оґоньок", що „внедовзі" Совєтський Союз вишле в міжплянетний обшир нові великі космічні кораблі, на довший час і на довшу віддаль. Однак він нічого не сказав, чому після лету „Восходу" 18-19 березня 1965 р., не було ніодного більше совєтського „спутніка" з людською залогою. Можна здогадуватись, що це сталося внаслідку катастроф, як вона сталася в Америці з космічним кораблем „Аполло", в якому згинули три астронавти. Ґаґарін покликався на ближче неназваного американського фахівця, який стверджував, що людина може перебувати в космічному просторі навіть місяць і більше. Ґаґарін пропонував забезпечити астронавтів свіжими овочами й яринами з „космічної оранжерії", а також збудувати спеціяльні „магазини" з харчами й водою для перебуваючих в космосі астронавтів. 8 квітня ц. р. Совєти закінчили вислання в космічний обшир своїх „спутніків" без персональних залог: вони розпочали ту серію 16 березня 1962 року й вислали загалом таких 154 „спутніки". В Америці Вернер фон Бравн заявив, що Америка зможе у 1970 році вислати людину на Місяць, якщо в міжчасі не станутьcя подібні катастрофи, як згадана вище.

о. Іван Гундяк

З ПОДОРОЖНІХ СПОГАДІВ

(5)

Розмови з Митр. Мелітоном і Протосінгелом

У суботу 3-го грудня шофер забрав мене з готелю, і об 11-ій годині я знов у Патріярхії. Тут завізно. Чотири митрополити явились у цивільній ноші, а вже тут передягнулись у ряси. Чули про мій клопіт з поліцаями і розпитують, як же я з того вийшов. Відповідаю, що врятував мене американський пашпорт, але тепер уже ряси публічно носити не буду, щоб не спричинити прикрощів Патріярхії.

Патріярх зайнятий у своєму кабінеті, куди заходять відвідувачі з різних країн. Отже, о. Протосінгел — канцлер Патріярхії — запросив мене до свого кабінету, де я застав Митрополита Мелітона, Голову Канонічної Комісії. Про нього говорять, як про майбутнього наслідника Патріярха Атенагораса. Людина він ділова, бистра. Він, як і Протосінгел, має доволі добрі відомості про Українську Православну Церкву в Канаді і про різні її юрисдикції в Америці. Знов дорікання — чому б усім православним українцям в Америці не поєднатись в одній Церкві? Може б тоді така Церква була в єднанні з Вселенським Патріярхатом.

Відповідаю, що заходи в справі єднання почалися ще в 1931 р., і про це напевно є відповідні матеріяли в Патріярхії. Зрештою, я приїхав приватно, без ніяких доручень, щоб тільки побачити Патріярха, поки ще живу. Все ж таки, кажу, в нашій Церкві серед частини духовенства і мирян є нахил до єднання з Патріярхією, але лише на принципах повної самостійности. Це, говорять, можливе. Натякую на те, що Патріярхія дала Російській Православній Церкві в Франції автокефалію, а оце недавно відібрала і направила її до Московського Патріярха. Протосінгел пояснює, що, хоч прикро було видавати таке рішення, на це були поважні причини. Вселенська Патріярхія мусить мати зв'язок з усіма Православними Церквами, отже і з Московською Патріярхією. Щождо Російської Церкви у Франції, то це сталося так, як при народженні дитини, коли заходить небезпека смерти її і матері, і лікарі мусять рішати котра з них мусить умерти, а котрій рятувати життя. Сказавши правду, цього пояснення я не зрозумів. Лише завважив, що при єднанні Української Церкви з Патріярхією може трапитись те ж саме.

Митрополит Мелітон відповів, що наша Церква в Америці була б насправді самостійною, лише її кандидати на єпископів мали б бути предложені Патріяршому Синодові на затвердження, як було колись з Київською Митрополією. До внутрішніх справ нашої Церкви Патріярхія не вмішувалась би, отже варто нам усім про це подумати. На те я сказав, що про це може рішати тільки Собор нашої Церкви, і знов підкреслив, що жадних доручень не маю. Одначе ж, українці насторожені зв'язком Вселенської Патріярхії з Московською, яка підлягає совєтській владі, що завзялась зруйнувати Церкву і вирвати віру з серця народу.

Протосінгел покликався на історію Французької революції, що теж далася взнаки Католицькій Церкві. Треба було підождати більше як півстоліття, і Церква одержала свободу діяння. Віри з серця народу не вирве жадна сила, бо це ж природній нахил людей шукати Бога. Дай Боже, кажу, але сьогодні Церква в совєтському союзі на Голготі. А він на те піднесеним голосом: „Але після Голготи приходить Воскресіння"! „Попросили на обід, і наша розмова перервалась.

Після обіду Патріярх завів мене до свого кабінету. Говорив знову про кризу, що її переживає християнство. Через те постали тенденції до порозуміння і справжнього християнського співжиття. Молимось за єдність усіх християн в надії, що вона таки прийде — може не за наших часів, але, віримо, що Господь зведе всіх християн до одної отари. Господь освітить, допоможе і поблагословить.

Сказав, що наступного дня, в неділю, служитиме у віддаленій церкві, а мені порадив бути на Літургії в патріяршій і залишитись на обід.

Неділя, 5-го грудня

Десь по десятій годині ранку заходжу до старовинної патріяршої церкви зараз біля палати. Отець диякон Павло вітає і веде мене на бічне підвищення, де можна спертися руками на поруччя. З другого боку чотири архімандрити з двома монахами. Після утрені і часів священик і диякон почали Літургію, настільки відмінну від нашої, що під час виголосу „До неба піднесімо серця" священик звертається до народу з піднесеними руками, а під час Причастя райських дверей не закривають. Диякон у відповідні моменти обкаджує увесь храм, також і патріярший трон, перед яким клонить голову. Прекрасно співають два дяки і дванадцять хлопчиків у рясах. Людей багато, більше старших. Після Літургії диякон підносить покраяні просфори найперше духовенству, а тоді мирянам, які, виходячи з церкви, приступають під благословіння священиків.

Після Служби відпочиваю у вітальні. Прислуга приносить каву, солодощі та овочі — це сніданок. Подають мені журнал „Лайф" з жовтня, в якому вміщена стаття Петра Драґадзе про грецького короля Константина — дуже добре написана.

Благословення принца

Патріярх повернувся з причетом і Петром Драґадзе з віддаленої церкви. Старенький він, йому 82-ий рік, але життєрадісний, видно вдоволений.

Під час обіду звертається до Петра, кажучи, що це завдяки йому церква була переповнена. А той відказує, що народ прийшов помолитися під проводом Патріярха.

Після обіду і короткого спочинку Патріярх забрав кількох нас до своєї домашньої каплиці. Надів омофора, поставив перед собою Петра Драґадзе, відчитав над його головою молитву грецькою мовою і, поблагословивши його, по-англійськи промовив: „Ваша Величносте, мій дорогий принце Петре!" Радий його бачити, як нащадка старовинного роду візантійських князів. Поцілував його голову і побажав успіхів та Божого проводу в його праці.

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA 41, Pa.

До Століття Академічної Гімназії у Львові

Оце пишу до Вас, Дорогі Колеґи, колишні учні обох заведень Академічної гімназії у Львові в справі відзначення столітнього Ювілею нашої „Альма Матер". В минулому році в серпні я звертався до Вас за посередництвом наших щоденників в Америці „Свобода" ч: 158 та „Америка" ч: 163 і мюнхенського тижневика „Шлях Перемоги" ч: 44, з запрошенням до співпраці в тому напрямі. Як досіль, то тільки наш колишній учитель — професор Степан Шах, професор д-р Володимир Янів в Німеччині та колеґа Михайло Лоза в Америці — відгукнулися на мій заклик.

Проф. Степан Шах зразу підхопив подані мною міркування та в приватному листуванні зо мною начеркнув свої цінні завваги щодо відзначення нашого ювілею, підкріпивши їх ще окремо, своєю прецінною статтею в „Шляху Перемоги" (ч: 1-2) 67.) п. н.: „Академічна гімназія у Львові". Проф. д-р Володимир Янів подав свої цінні завваги у приватному листі, а колеґа Михайло Лоза надрукував свій цікавий спомин про роки свого навчання у філії акад. гімназії в „Свободі" (ч:208). Обом авторам належиться за це щиросердечне Спасибі!

Правда, в міжчасі появилися в пресі ще й інші матеріяли про нашу гімназію, що можуть бути цінним вкладом до історії нашої Альма Матер. Проф. Василь Стецюк написав в „Свободі" у двох статтях (чч.: 173-174) посмертну згадку, присвячену славній пам'яті нашого колишнього учителя проф. Володимира Радзикевича, о. Тарас Дурбак надрукував свій знаменитий спогад в „Америці" (чч: 160-161) про нашу гімназію і в тому часі про живого ще проф. Вол. Радзикевича п. н.: „З нагоди одного ювілею" (Спогади б. учня академічної гімназії у Львові), в Клівленді, Огайо, видано окрему книжку присвячену славній пам'яті професора Володимира Радзикевича. А де ж решта? Де наймолодші з-поміж нас? Де поділися ті, що декілька разів проголошували в пресі свої ювілейні класові з'їзди, які не відбулися. Ні, Дорогі Колеґи! Так бути не може! Нас засоромлять наші сусіди з Тернополя, Станиславова, Коломиї, Золочева й Бучача! Адже ж Ви знаєте, в чому справа. Про Століття Української Гімназії, що стільки років проіснувала у Львові та стільки добрих і прикладних громадян випустила у світ. 100-ліття — неабиякий ювілей! Чи маємо його пустити в забуття? Чи маємо ждати ще десять років, а то й більше, поки всі наші професори, а то й наймолодші з-поміж нас — колишні учні, повміраютъ?! Ні! До цього ми не можемо допустити! Тому я вдруге звертаюся до Вас цією дорогою.

Товариського З'їзду в цьому році ми, мабуть, таки вже не вспіємо скликати. До цього треба підготовитися. А втім, в цьому 1967 році, без того чимало ювілеїв, конґресів і з'їздів матимемо. З'їзд не пропаде. Можна буде його скликати в наступному році. Але тривалий пам'ятник нашій Альма Матер ми мусимо поставити в цьому році! Ми мусимо видати друком Альманах, присвячений нашій гімназії, або принаймні причинитися до того, щоб перевидати готову вже книжку пера проф. Степана Шаха п. н.: „Цісарсько - Королівська Академічна Гімназія". Шановний автор погодився свою книжку для цієї цілі передаґувати, згл. зайнятися зредаґуванням „Альманаха" в чому ми всі напевно йому допоможемо. Кошти видання Альманаха, чи тільки книжки професора Шаха, мусимо покрити самі. Не лякайтеся! Вони, як на наші матеріяльні умовини, не будуть завеликі! Щоб не бути голословним, роблю початок і на цю ціль декларую 100 дол. Прошу Вас усіх, кому ще дорога наша Альма Матер — піти моїми слідами.

Реасумуючи написане, прошу Вас ще раз: Пригадайте собі Ваші молоді літа і навчання в наших обох гімназіях та списуйте спомини, причинки до історії нашої Альма Матер. Друкуйте їх в доступній для Вас пресі, часописах і журналах. Висловлюйте свої міркування на цю тему в переписці з нами. Щоб влегшити Вам працю, подаю адреси, куди слід було б звертатися для нав'язання постійного контакту та скоординовання діяльности в цій справі:

В Европі:
Prof. Stephan Schach
Buschingstrasse 51
Muenchen 27, Germany

в Канаді:
Mr. Andrij Tershakowec
52 Montcalm Avenue
Toronto 10, Ont., Canada

в ЗДА:
Mr. Ivan R. Kostiuk
112 La Clede Avenue
Trenton, N.J. 08618, U.S.A.

Отже, слово тепер за Вами! Ждемо на Ваш відгук!

Ваш — *Іван Костюк*

Трентон, Н. Дж., ЗДА,
березень 1967.

Літературний вечір жінок-письменниць

Заходом Окружної Ради СУА відбувся 26-го лютого Літературний вечір під гаслом — „Пізнаймо жіночу творчість". — Участь брали письменниці: А. Коваленко-Івченко, Д. Ярославська, Л. Храплива, Д. Кобленська.

Вечір відкрила і привітала письменниць й гостей голова Окр. Ради п. У. Левицька і передала провід вечора в руки п. Кардашинець, яка вив'язалася дуже вміло зі свого завдання. В короткім слові представила значіння книжки для духового життя людини, головно в теперішнім матеріяльнім світі. Культурно - освітня реф. Централі п. Н. Чапленко згадувала всіх письменниць і їх твори в цім десятиліттю. Загальний реферат гарно опрацьований виголосила п. І. Шраменко, членкиня 70 Відділу СУА з Пассейку. Відома на нашій сцені п. Кононів віддеклямувала декілька поезій наших молодших письменниць.

В другій частині вечора було читання творів письменниць. Пані Кардашинець подавала життєпис та інформації про творчість кожної письменниці. Письменниці читали друковані, а також недруковані ще свої твори. Вечір був дуже вдалою і культурною імпрезою, а що зацікавлення ним було велике, свідчило велике число присутніх.

Треба признати працю, яку вложили в організацію вечора, культ-освітні й імпрезові референтки, п. Герус, п. Хруцька, п. Кіндрачук. Закінчився вечір часм і солодким, що дало нагоду присутнім поговорити з письменницями і взяти автографи на закуплені книжки.

Пресова референтка
Окр. Ради

З жалем повідомляємо, що 5-го квітня 1967 року у Бостоні помер
інженер-гідротехнік ДМИТРО ҐУРИН
абсольвент Української Господарської Академії в Подєбрадах.
Похований на Українському Православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
УПРАВА ТОВАРИСТВА АБСОЛЬВЕНТІВ УГА і УТГІ

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УНРЕСПУБЛІКИ — ВІДДІЛ в БОСТОНІ, Масс. —
З великим смутком повідомляємо всіх Членів Товариства Прихильників УНР і Побратимів, Учасників Визвольної Боротьби, що 5-го квітня 1967 р. після тяжкої недуги на 78-му році життя в Бостоні відійшов у Вічність

СОТНИК АРМІЇ УНР
ДМИТРО АНДРІЯНОВИЧ ГУРИН
ПОХОРОН відбувся в суботу, 8-го квітня 1967 року о 11-ій год. перед полуднем на Українському Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
УПРАВА ТОВАРИСТВА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 8-го квітня 1967 р. у Вілмінґтоні, Дел. по короткій і важкій недузі упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ
бл. п. др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
народжений 3-го грудня 1901 року в Перемишлі, Зах. Україна.
Член Українського Лікарського Т-ва, довголітній член сеньйор Пласту, б. учасник Визвольних Змагань в рядах леґіону Українських Січових Стрільців та член 472 Відділу Українського Народного Союзу.
ПАРАСТАС буде відслужений в середу, 12-го квітня 1967 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Н. Карпинського у Вілмінґтон, Дел.
ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖЕННЯ в четвер, 13-го квітня 1967 р. о год. 9-ій ранку в храмі св. о. Миколая, а опісля на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.
В глибокому смутку:
дружина — ЯРОСЛАВА
донька — ІРЕНА
сестра — ЯРОСЛАВА МАНДЗЮК з Родиною в Україні
і дальша Рідня

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
ГОЛОВНА УПРАВА та ВІДДІЛ ПЕНСИЛВЕНІЯ
В глибокому смутку повідомляють, що в суботу, 8-го квітня 1967 року відійшов у Вічність член нашого Товариства

бл. п. Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
уроджений 3-го грудня 1901 року в Перемишлі, Україна,
б. Український Січовий Стрілець, б. лікар у Перемишлі, Мюнхені, Іллінойс, останньо лікар в Governor Bacon Health Center в Deleware City.
ПАНАХИДА — 12-го квітня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Карпинський, 741 So. Broom Street, Wilmington.
ПОХОРОН в четвер, 13-го квітня 1967 р. з того ж похоронного заведення о год. 9-ій рано до церкви св. Миколая при 603 So. Heald Street, Wilmington, а відтак на Українське Кладовище в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Шановній Дружині і Донці, складаємо щирі співчуття.
УПРАВА ТОВАРИСТВА

Українська Студентська Громада при Рутґерському університеті відвідала УВАН у ЗДА

11-го березня члени Української Студентської Громади при Рутґерському Університеті, у супроводі проф. Івана Фізера, відвідали Українську Вільну Академію Наук у Ню Йорку.

Відвідувачів вітали від Академії проф. Іван Замша і проф. Володимир Міяковський. Вони розповіли їм про наукову та видавничу працю Академії, познайомили з виданнями Академії, що виставлені у великій залі. При цій нагоді кожному студентові подарували по одному примірникові „Анналів" ч. 6 з статтею М. Грушевського „Схема руської історії . . ." та по примірникові „Десятиліття Української Вільної Академії Наук у ЗДА". Поруч з цим студенти оглянули виставку рисунків та акварелі Любослава Гуцалюка. Докладніше студентів поінформовано про наукові конференції та засідання, про склад членів і наукових співробітників та про участь молоді в науковій та видавничій праці Академії.

Зацікавлення студентів викликала інформація проф. В. Міяковського про бібліотеку та Музей - Архів, про матеріяли, що зберігаються і служать для дослідчих праць зокрема з новітньої історії України. Багато українських і американських науковців користувались і користуються ними для своїх праць. На базі цих матеріялів написано і видано кілька праць. Зокрема з увагою і зацікавленням студенти оглянули кілька рідкісних старовинних видань.

Голова студентської громади Чарлс Стецак висловив щиру подяку проф. В. Міяковському і проф. І. Замші за докладні інформації та вияснення. Він висловив подив з праці українських учених, об'єднаних в Академії, які при мінімальних фінансових спроможностях приклали так багато зусиль, щоб створити такі культурні вартості. Він обіцяв від свого імени і від імени колеґ стати ближче до Академії і по закінченні навчання включитися в активну працю її.

У зв'язку з цими відвідинами насовується думка: в Ню Йорку та околицях студіює багато українських студентів. Вони організовані в громади та в кружки, цікавляться українськими проблемами. Чому б, за прикладом Студентської громади при Рутґерс Університеті, не заплянувати ближче ознайомитися з працею Академії і брати участь в наукових конференціях та засіданнях, користатися відповідними інформаціями, порадами та матеріялами. Це, з одного боку, було б запорукою включення молоді в працю Академії, з другого — це дало б змогу молоді мати відповідні інформації та поради. Думаємо, що це важне і корисне.

Ф. З.

Теребовляни Торонта дали добрий приклад

Торонто — Комітет Теребовлян у Торонті під проводом голови, — д-ра А. Базара проявляє значну активність і дає добрий приклад усім іншим місцевим Комітетам Теребовлян у Канаді й Америці. Завдяки рухливості організаційного референта, А. Коберницького та його дружини, Евстахії, уладжено 5 березня забаву з цікавою програмою. А. Коберницький поінформував про працю Головного Комітету Теребовлян у Ню Йорку під проводом голови, д-р В. Палідвора, що викінчує матеріяли до Теребовельського Збірника, який появиться друком цього року. Він прочитав листа Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого з архиєрейськими благословеннями. на ювілейні побажання з нагоди першої зустрічі теребовлян у грудні м. р.

Мистецьку частину програми підготовила пані О. Фіцалович, дружина кол. пароха Хмелівки. В ній виступали пані: Н. Пашковська, М. Набережна, І. Вітенко, що співали пісні про Теребовлю, зустрічі теребовлян, серенаду під замком у Теребовлі та ін. дотепно уложені пісні при форт. супроводі п. О. Фіцалович. Танцювальна група дівчат і хлопців під проводом панства Трусів відтанцювала коломийку й гопака, Маргарета Слота виконала коломийку з неабияким хистом. Вона дістала першу нагороду в мистецькому фестивалі Ківаніс — Клюбів за українські танки. Буфет приготовили пані: Д. Гошуляк, О. Заплітна, О. Лаптута, Н. Савчишин, К. Скубіцька, М. Ракоча, Д. Савка, А. Деркач, Є. Коберницька та ін.

Преосв. Кир Ісидор, Владика Торонта, уродженець Теребовельщини, висловив радість, що наші теребовляни плекають рідні звичаї, гуртуються в земляцькі об'єднання, щоб видати вартісні книжки про свою вужчу батьківщину і таким чином причинитися до збереження нашої національної ідентичности, свідомости й гордости. Прибув також д-р П. Смільський, лікар-детист, професор університету в Торонті, народжений у Канаді, але його батьки походять з Глещави, пов. Теребовля. Два представники Об'єднання Збаражан, п. О. Задойко і п. К. Гонта, вітали теребовлян і бажали скорої появи Теребовельського Збірника. Забава „пущення" зібрала понад 150 теребовлян і запрошених гостей, що провели вечір у щирій земляцькій атмосфері. Зібрано 245 дол. на видання Береб. Збірника, і 50 дол. на дар любови для великого сина Теребовельської землі — Кард. Йосифа Сліпого з нагоди Його подвійного ювілею.

Теребовляни в Торонті дали гарний приклад теребовлянам в інших містах Канади, Америки, Арґентини й Австралії — дружньої, земляцької співпраці в підготові видання історії Теребовельської Землі, княжої волости славного князя Василька.

С. Г.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Нюарк, Н. Дж.
ВЕЧІР В ПОШАНУ Є. МАЛАНЮКА

З нагоди сімдесятріччя найвизначнішого українського поета на еміґрації Євгена Маланюка відділ ООЧСУ влаштував 18-го березня, літературний вечір. Заля Українського Народного Дому в Ірвінґтоні виглядала посвятковому. Прийшли ті, хто любить поетичне слово і цінить поета Євгена Маланюка.

— Мені приємно, — сказав у вступному слові сотник Юрій Кононів, — привітати Євгена Маланюка, видатного українського поета і колишнього вояка Української Армії. Син соняшної Херсонщини словом і ділом довів свою безмежну відданість Україні та героїчній боротьбі за самостійне і вільне життя українського народу. Євген Маланюк не лише славетний поет, але й великий публіцист. Його перу належить двотомова „Книга спостережень", праця з літератури та національно-української проблематики, видана „Гомоном України" в Канаді.

Дівчатка, панни Генсьор і Тилко піднесли ювілятові торта, що на ньому горіли сім свічок — по одній на кожний десяток прожитих років.

Іванна Кононів чистим і виразним голосом з чуттям читала вірш Миколи Щербака, присвячений Євгенові Маланюкові. Потім і сам поет Микола Щербак читав новий вірш про співця землі і заліза.

Марія Вожаківська з пам'яті надхненно виголосила вірші ювілята. З її уст линули слова, що пронизували слухачів.

Пізніше чарувала присутніх поетовими віршами Іванна Кононів.

А ось і Євген Маланюк, зустрітий теплими оплесками. Високий і поставний. Невже поетові сімдесять? Виразним голосом читав нові твори. Туга за Україною. Хоча б зерном упасти у вовчу яму на рідній землі!

За поетичним словом — музика! Арфа! Ніжні руки пані А. Леськів творять звуки. Подихом вітру з України бренить на арфі „Українська думка", — в'язанка українських мелодій.

До пізньої ночі за склянкою чаю присутні чарувалися поезією і музикою.

Це був незабутній вечір, проведений з Євгеном Маланюком у поетове сімдесятріччя!

Іван Галій

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 15-го КВІТНЯ 1967 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ — 182 Відд., о год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Гопп Аве. в Пасейку, Н. Дж. — Управа.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156-ий Відд. о год. 7:30 веч. Проситься чл. прибути. — В. Новак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117-ий Відд. в приміщенні Укр. Католицьких Ветеранів при 33 Е. 7-ма вул. о год. 6-ій веч. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 5791. Під пазурами лева!

Лев нума, тріюмфально ричачи, став дибом, щоб розторощити здивованого противника . . .

Але спритний мавполюд прийшов до себе і кинувся, відхиляючися від прямовисних пазурів!